

annefrank

videodagboek EXTRA

Bij de serie Anne Frank videodagboek zijn zeven educatieve extra's gemaakt die de afleveringen in context tot de Jodenvervolging en Tweede Wereldoorlog plaatsen. Het is handig de EXTRA samen met de klas te bekijken en vervolgens aan de werkvormen te beginnen. De werkvorm is opgebouwd uit de volgende onderdelen.

Stap 1 SAMEN KIJKEN

Bekijk samen de EXTRA Keuzes maken. Deze video vertelt het verhaal over de hulp die de familie Frank kreeg toen zij moesten gaan onderduiken. We zien zowel grote als kleine vormen van helpen in het leven van de familie Frank. Waarom hielpen mensen anderen en hoe gevaarlijk was dat?

Stap 2 INTERPRETEREN

Leerlingen lezen en interpreteren de quote van Ed van Thijn en de rolverdelingsdiagram. Bespreek hun bevindingen met de hele klas. Waarom is de rol van de 'omstander' veruit de grootste groep (90% van de bevolking)?

Het rood/zwart gearceerde gedeelte toont de nuance aan in de groep omstanders en laat de rol fluiditeit zien. Ja, het grootste gedeelte van de samenleving reageerde onverschillig op de vervolging van hun medeburgers maar ook daarin bewogen mensen zich soms in een helpers of dadersrol.

Je kunt nooit weten wat je zelf zult doen. Echt niet. Je weet bijvoorbeeld niet wat je zult doen als je ziet dat iemand (slachtoffer) in elkaar wordt geslagen. De meeste mensen (omstanders) zullen doorlopen omdat ze bang zijn. Die mensen kun je niet veroordelen. Je kunt wel mensen veroordelen die mee-meppen (collaborateurs). En je kunt mensen bewonderen omdat ze ingrijpen (helpers).

Bespreek dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog nog meer slachtoffer van de

- 1 Leerlingen kijken samen de extra in de klas.
- 2 Leerlingen interpreteren zelf de historische bron(nen).
- 3 Leerlingen werken in groepsverband aan een groepsopdracht.
- 4 Leerlingen bespreken klassikaal de denkvraag die aan het eind van de extra in beeld is.

nazi's waren Roma, Sinti, gehandicapten, politieke tegenstanders en homoseksuelen.

Stap 3 GROEPSOPDRACHT

Werkwijze

- Verdeel de klas in groepjes van twee.
- Laat de tweetallen ±10 minuten aan de opdracht werken.
- Deel vervolgens de onthulling van de persoonlijke verhalen uit. (zorg dat je deze á 15 maal geprint hebt).
- Laat de groepjes nogmaals ±10 minuten werken aan de vragen bij de onthulling van de persoonlijke verhalen.
- Bespreek plenair alle 6 verhalen. Welke rol(len) schrijven zij de personen toe en wat vinden zij van de keuzes die zijn gemaakt?

Stap 4 DENKVRAAG

Op het eind van de EXTRA Keuzes maken, wordt er een vraag gesteld: Wat doe jij als je ziet dat iemand wordt buitengesloten, wat zou je kunnen doen?

Bespreek deze vraag met de klas. Begin eerst met het bespreken in kleine groepjes en koppels daarna terug met de hele klas.

Neem vervolgens enkele voorbeelden die worden opgenoemd. Probeer samen te bedenken welke mogelijkheden je als individu hebt om discriminatie en uitsluiting tegen te gaan.

EXTRA bij

Videodagboekaflevering 8
Ik stik hier

Voor wie

Leerlingen onderbouw VO (geschiedenis, burgerschap, mentoruur, maatschappijleer)

Duur

30 minuten

Thema's

WOII, Jodenvervolging, keuzes, rollen, dilemma's

Vorm

Individuele en groepsopdrachten plus plenaire afsluiting

Benodigheden

Filmpje EXTRA Keuzes maken
Werkbladen PDF (downloaden & afdrucken op 100%)
Onthulling bij groepsopdracht

Leerdoelen

Leerlingen zien dat mensen verschillende rollen hadden: slachtoffer, dader, helper, omstander. Leerlingen leren dat deze rollen fluïde zijn, mensen kunnen meerdere rollen aannemen; Leerlingen denken na over de dilemma's en keuzes waar mensen voor kwamen te staan en hun handelen hierin; Leerlingen denken na over hedendaagse voorbeelden van handelen in situaties van discriminatie en zoomen in op diezelfde rollen die vandaag nog steeds zichtbaar zijn.

TIP Bekijk ook het filmpje

► [Van dagboek naar camera!](#) samen met de leerlingen. In dit filmpje wordt uitgelegd hoe de serie tot stand is gekomen.

TIP Wil je meer verdieping? Laat de groepjes zelf online onderzoek doen naar een persoon naar keuze en laat hen een korte presentatie voorbereiden. Deel erna de onthullingen uit.

Handleiding bij EXTRA Keuzes maken

TIPS BIJ LESGEVEN OP AFSTAND

Van tevoren

Download het werkblad en de docentenhandleiding. Stuur je leerlingen het werkblad toe en geef hen duidelijke instructies wat je van hen verwacht. *Werk je allemaal op hetzelfde tijdstip aan de opdrachten? Welke opdrachten maak je alleen en welke in groepsverband? Hóe en via welk platform werk je samen? Hoeveel tijd heb je per opdracht? Hoe wil je dat zij na afloop het werkblad inleveren? Hoe communiceer je de antwoorden (te vinden in de DHL) op de opdrachten na afloop?*

Opdracht 1 en 2 (duur ± 15 min)

De eerste twee opdrachten zijn individueel te maken, leerlingen kunnen zelfstandig het filmpje kijken en de antwoorden op het werkblad invullen.

Indien technisch mogelijk kun je ervoor kiezen gezamenlijk te starten en het filmpje met elkaar te bekijken.

Opdracht 3 (duur ± 15 min)

Opdracht 3 is bedoeld als groepsopdracht. Je kunt twee dingen doen:

- 1 Je laat je leerling individueel aan de opdracht werken. Zij kunnen hun antwoorden online invullen.
- 2 Je laat hen in groepsverband werken. Bedenk in dit geval van tevoren hóe je leerlingen in groepsverband (twee of viertallen) wilt laten samenwerken. Zij kunnen hun antwoorden online invullen.

Stuur hen in beide gevallen na afloop van deel 1 van de groepsopdracht de onthulling van de persoonlijke verhalen toe.

Opdracht 4 (duur ± 15 min)

Opdracht 4 is bedoeld om gezamenlijk in de klas te bespreken. Hierbij een aantal suggesties:

- 1 Laat leerlingen individueel aan deze opdracht werken. Leerlingen denken na over de denkvraag en vullen hun antwoord online in.
- 2 Laat leerlingen een vlog maken (individueel of per twee) waarin ze antwoord geven op de denkvraag.
- 3 Start een gesprek over de denkvraag online: Probeer samen te bedenken welke mogelijkheden je als individu hebt om discriminatie en uitsluiting tegen te gaan.

TIP Stel samen met de klas gespreksregels op voordat je begint. Hier kun je gedurende het gesprek naar wijzen indien nodig. Denk aan: we zijn positief naar elkaar, luisteren naar elkaar, reageren inhoudelijk op elkaar.

TIP Als je meer wilt weten over hoe je als docent vooroordelen en (ervaringen met) discriminatie op een veilige manier bespreekbaar kunt maken in de klas, kun je deelnemen aan de online cursus ► [Begin bij jezelf!](#)